

Sygn. akt III C 415/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

05 marca 2020 r.

Sąd Okręgowy Warszawa- Praga w Warszawie III Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący sędzia Radosław Olszewski

Protokolant: Sylwia Rudzińska

po rozpoznaniu na rozprawie 20 lutego 2020 r. w Warszawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W.

przeciwko J. S., A. K.

o zapłatę

I. Nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym z 19 września 2016 r., sygn. akt III Nc 301/16, utrzymuje w całości w mocy w stosunku do pozwanego A. K.;

II. Zasądza od pozwanego A. K. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 3.600,00 (trzy tysiące sześćset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego, ponad kwotę wynikającą z nakazu zapłaty opisanego w punkcie I;

III. Zasądza od pozwanego J. S. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W.

w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 569.516,14 (pięćset sześćdziesiąt dziewięć tysięcy pięćset szesnaście 14/100) złotych wraz

z ustawowymi odsetkami od 08 marca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, przyjmując jego solidarną odpowiedzialność za zapłatę orzeczonej kwoty z pozwanym A. K.;

IV. Zasądza od pozwanego J. S. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W.

w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. kwotę 21.519,00 (dwadzieścia jeden tysięcy pięćset dziewiętnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów procesu, w kosztów zastępstwa procesowego, nakładając na pozwanego solidarny obowiązek zwrotu kosztów procesu z pozwanym A. K..

UZASADNIENIE

W pozwie z 12 września 2016 r. (data prezentaty biura podawczego – k. 2) powód Syndyk masy upadłości (...) Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w W. w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w W. wniósł o wydanie w postępowaniu nakazowym z weksla nakazu zapłaty przeciwko pozwanym J. S. i A. K. przez orzeczenie, że pozwani mają zapłacić solidarnie na rzecz powoda kwotę 569.516,14 zł wraz z ustawowymi odsetkami od 08 marca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

19 września 2016 r. Sąd Okręgowy Warszawa – Praga w Warszawie wydał nakaz zapłaty, w którym uwzględnił żądanie powoda w całości (k. 67).

20 października 2016 r. (data stempla pocztowego – k. 79) pozwany A. K. wniósł do Sądu zarzuty od ww. nakazu zapłaty, w których domagał się uchylecia nakazu zapłaty oraz oddalenia powództwa, zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Postanowieniem z 27 listopada 2017 r. Sąd uchylił wobec pozwanego J. S. nakaz zapłaty i ustanowił mu kuratora, jako osobie nieznaną z miejsca pobytu (k. 139).

W piśmie procesowym z 09 maja 2019 r. (data stempla pocztowego – k. 182) powód wniósł o utrzymanie nakazu zapłaty w mocy w całości w stosunku do pozwanego A. K.; zasądzenie od pozwanego A. K. na rzecz powoda dalszych kosztów postępowania powstałych na skutek wniesionych zarzutów; zasądzenie od pozwanego J. S. na rzecz powoda kwoty 569.516,14 zł wraz z odsetkami ustawowymi od 08 marca 2014 r. do 31 grudnia 2015 r. oraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od 01 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty, z zastrzeżeniem, że za zapłatę orzeczonej kwoty odpowiada od solidarnie z A. K.; zasądzenie od pozwanego J. S. na rzecz powoda zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Na ostatniej rozprawie 20 lutego 2020 r. powód i pozwany A. K. podtrzymali swoje dotychczasowe stanowiska w sprawie, natomiast kurator pozwanego J. S. wniósł o oddalenie powództwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

31 stycznia 2013 r. pomiędzy (...) Kasą Oszczędnościowo-Kredytową w W. (dalej (...)) a pozwanym J. S. została zawarta umowa pożyczki odnawialnej (...) (kredyt konsumencki) nr (...). Zgodnie z zapisami tej umowy, (...) udzieliła pozwanemu uprawnienia do wielokrotnego zaciągania jednomiesięcznych pożyczek „(...)” w ramach przyznanego limitu w kwocie 484.000,00 zł. Umowa została zawarta na okres 12 miesięcy od 31 stycznia 2013 r. do 31 stycznia 2014 r. Każdorazowa wypłata w ramach limitu oznaczała zaciągnięcie pożyczki. Pożyczkobiorca zobowiązany był do spłaty zaciągniętej pożyczki wraz z należnymi odsetkami w terminie jednego miesiąca licząc od dnia jego zaciągnięcia. Wypłata pożyczki następowała zawsze na podstawie pisemnej dyspozycji wypłaty złożonej przez pożyczkobiorcę. Zabezpieczeniem terminowej spłaty pożyczki był weksel in blanco opatrzony klauzulą „nie na zlecenie” lub inną równoznaczną, który pozwany wręczył (...) wraz z deklaracją. Zapłata weksla była natomiast zabezpieczona poręczeniem wekslowym udzielonym przez A. K. (wesel, kopia umowy pożyczki wraz z regulaminem, tabelą opłat i prowizji – k. 19 - 29).

Pozwany J. S. nie spłacił pożyczki. Pismami z 11 marca 2013 r. i 04 kwietnia 2013 r. (...) wezwał pozwanego do dobrowolnego uregulowania należności. Wezwania nie spowodowały jednak spłaty zadłużenia (k. 31 - 32).

Pismem z 27 listopada 2013 r. (...) zawiadomił pozwanego o wypowiedzeniu umowy pożyczki z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia oraz wezwał do zapłaty całości zadłużenia. Wypowiedzenie to zostało doręczone pozwanemu 03 grudnia 2013 r. (k. 33 - 34).

Brak reakcji pozwanego spowodował uzupełnienie przez powoda weksla kwotą zadłużenia (raport zadłużenia – k. 30). Miejsce jego płatności oznaczono w siedzibie (...), a datę płatności wyznaczono na 07 marca 2014 r. (k. 19 – 20). Pismem z 14 lutego 2014 r. (...) zawiadomił pozwanego o wypełnieniu weksla i wezwał go do wykupu weksla. (k. 35 - 36).

Należność wynikająca z umowy pożyczki nie została ostatecznie spłacona przez pozwanego.

Ustalając powyższy stan faktyczny, sąd oparł się na zgromadzonych w sprawie, a powołanych wyżej, dokumentach. Dostarczony do sprawy materiał procesowy,

w szczególności dokumenty (czy też kserokopie dokumentów, wskazujące na istnienie dowodów właściwych tj. oryginałów dokumentów) nie budziły wątpliwości Sądu, co do ich autentyczności. Charakter dowodów z dokumentów przemawia za przyznaniem im silnej mocy dowodowej – w szczególności dotyczy to dokumentów wystawionych przez powoda, które co prawda są dokumentami prywatnymi, jednakże mając na uwadze profil działalności instytucji tego rodzaju (instytucja finansowa), ich moc dowodowa była istotna. Prywatny charakter tych dokumentów nie powodował, że nie są one wystarczającym dowodem okoliczności przytoczonych w pozwie. Aczkolwiek trzeba było przyjąć, że zawarte w nich oświadczenia są jedynie dowodem tego, że złożyły je podpisane na nich osoby, to niezależnie od powyższego, należało mieć na uwadze, że powód nie miał żadnych innych możliwości wykazania faktów związanych z zawarciem umowy, czy wysokością należności pozwanych. Pozwani również nie zaprzeczali prawdziwości tych dokumentów i danych w nich zawartych i nie kwestionowali swojego zobowiązania względem (...).

Sąd przyjął pismo procesowe pełnomocnika kuratora pozwanego J. S. złożone 26 kwietnia 2019 r. Nie wiązało się to z przedłużeniem postępowania. Wskazać również należało, że sytuacja procesowa pozwanego J. S. jest odmienna od sytuacji pozwanego A. K.. Jest on nieznanym z miejsca pobytu, reprezentowany przez kuratora. Nie ma możliwości brania bezpośredniego udziału w sprawie. Zdaniem Sądu należało umożliwić kuratorowi zajęcie stanowiska.

Sąd oddalił wnioski dowodowe pozwanego A. K.

o przeprowadzenie dowodu z zeznań pozwanych i świadka S. W.. Przede wszystkim należało wskazać, że wniosek dowodowy o przeprowadzenie tego dowodu nie został sformułowany w sposób umożliwiający jego przeprowadzenie. Nie została określona przez stronę pozwaną prawidłowo teza dowodowa. Nie jest rolą Sądu domyślanie się i formułowanie jej za stronę. Zwłaszcza, że obaj pozwani byli reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika. Nie wskazano również adresu świadka, do czego zobowiązano się w zarzutach. Już z tego względu należało oddalić ten wniosek. Ponadto,

w ocenie Sądu nie było podstaw do zastosowania art. 299 k.p.c. Zebrany materiał dowodowy w postaci dokumentów załączonych do akt sprawy pozwalał na poczynienie ustaleń faktycznych. Obie strony zajęły też stanowiska w pismach procesowych, przedstawiły swoje racje. Pozwani nie kwestionowali zawarcia umowy pożyczki, wystawienia weksla i jego poręczenia, a także istnienia długu.

Sąd oddalił również wniosek dowodowy kuratora J. S. sformułowany

w piśmie procesowym z 26 kwietnia 2019 r. (data prezentaty biura podawczego – k. 171),

z uwagi na jego nieprecyzyjność. Przypomnieć należało, że strona pozwana domagała się przeprowadzenia dowodu z wszelkich dokumentów świadczących o zaciągniętych przez A. O. pożyczkach w (...), będących w jego posiadaniu, jak również umów przejęcia długów J. S. przez tę osobę.

Zobowiązania osoby trzeciej i ich powiązanie z pozwanym J. S. pozostają bez znaczenia dla przedmiotu tego postępowania. Mogą one rodzić odpowiedzialność jedynie pomiędzy tymi osobami, a pozwanym w innym postępowaniu sądowym. Dodatkowo, wniosek ten zmierzał do przedłużenia postępowania i był nieistotny w świetle dowodów z dokumentów, twierdzeń stron.

Wreszcie, Sąd oddalił wniosek dowodowy pełnomocnika pozwanych o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego specjalisty z zakresu pisma ręcznego, jako spóźniony. Pozwany A. K. zakwestionował autentyczność swojego podpisu na poręczeniu wekslowym dopiero na ostatniej rozprawie. Argumentacja pozwanego, co do przyczyn opóźnienia w złożeniu takiego wniosku była nieprzekonywująca i w ocenie sądu zmierzała jedynie do przewlekania postępowania.

Sąd zważył, co następuje.

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości, a zarzuty podnoszone przez pozwanych okazały się nietrafne. W pierwszej kolejności należało wskazać, że zobowiązanie wekslowe ma co do zasady charakter abstrakcyjny. Oznacza to, że zobowiązanie wekslowe jest oderwane od swej przyczyny prawnej (tzw. causa), stanowiącej gospodarczą przyczynę wystawienia weksla. Innymi słowy - brak, nieważność lub inna wadliwość stosunku kauzalnego nie mają wpływu na

ważność zobowiązania wekslowego. Nie ma wpływu w tym zakresie także okoliczność, że nie został osiągnięty cel, dla którego wystawiono weksel.

Z tego względu posiadacz weksła nie musi wykazywać podstawy gospodarczej zobowiązania wekslowego ani tego, że ta podstawa w ogóle istniała. Kto dochodzi zapłaty jako wierzyciel wekslowy, musi tylko przedłożyć dokument weksła, na który się powołuje, i wykazać swą tożsamość z osobą remitenta (zob. wyrok SA w Szczecinie z dnia 4 grudnia 2014 r. I ACa 613/14).

W myśl z art. 47 ustawy prawo wekslowe, wystawca i poręczyciel weksła ponoszą odpowiedzialność solidarną wobec posiadacza weksła. Z kolei z art. 32 ustawy wynika, że poręczyciel wekslowy odpowiada tak samo jak ten, za kogo poręczył. W przedmiotowej sprawie wykazane zostało, że pozwany J. S. podpisał - jako wystawca - weksel in blanco, natomiast pozwany A. K. poręczył za niego. Poręczenie to spełniało wszystkie wymogi ważności poręczenia wekslowego, określone w art. 31 powołanej ustawy, a sam weksel in blanco został uzupełniony w sposób spełniający wymogi ważności weksła własnego (art. 101 ustawy). Pozwani i nie kwestionowali ważności i autentyczności weksła. Nie zgłaszali zastrzeżeń również co do sumy wekslowej i sposobu wypełnienia weksła. Okoliczności te należało uznać przez nich za przyznane.

Bezsporne w tej sprawie było, że weksel przedstawiony przez powoda był wekslem in blanco o charakterze gwarancyjnym – miał zabezpieczać wierzytelności powoda z tytułu umowy pożyczki, co wynikało zresztą wprost z treści deklaracji wekslowej, stanowiącej integralną część umowy. Ten gwarancyjny charakter weksła miał istotne znaczenie z uwagi na zakres przysługujących pozwanym zarzutów. W doktrynie i orzecznictwie utrwalony jest pogląd, że treść art. 10 ustawy prawo wekslowe rozstrzyga o zakresie zarzutów przysługujących także poręczycielowi weksła in blanco, a ponadto granice odpowiedzialności poręczyciela wyznacza zakres zobowiązania osoby, za którą poręczył (vide wyrok Sądu Najwyższego z 12 grudnia 2008 r., sygn. akt II CSK 360/08). Natomiast, jeżeli weksel niepełny w chwili wystawienia, uzupełniony został niezgodnie z zawartym porozumieniem, nie można wobec posiadacza zasłaniać się zarzutem, że nie zastosowano się do tego porozumienia, chyba że posiadacz nabył weksel w złej wierze albo przy nabyciu dopuścił się rażącego niedbalstwa.

Wymaga zauważenia, że podniesienie przez dłużników wekslowych zarzutów ze stosunku podstawowego nie powoduje utraty przez posiadacza weksła formalnej i materialnej legitymacji wekslowej. To na dłużniku wekslowym spoczywa ciężar udowodnienia nieprawidłowego uzupełnienia weksła i nie ma podstaw, aby ciężar dowodzenia okoliczności ze stosunku podstawowego, uzasadniających uzupełnienie weksła, przerzucić na wierzyciela wekslowego (wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu dnia 13 lipca 2005 r., I ACa 23/05, Lex Polonica nr 1287669). Dochodzenie przez powoda praw z weksła wystawionego przez dłużnika osobistego stwarza domniemanie istnienia wierzytelności wekslowej w wysokości sumy wekslowej i przerzuca ciężar dowodu przeciwnego na dłużnika (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 listopada 2009 r., V CSK 129/09, Lex nr 688047).

Powód przedłożył dokumenty wyjaśniające sposób rozliczenia umowy pożyczki, tj. umowę, ogólne warunki umowy pożyczki, regulamin, deklarację i raport zadłużenia, wezwania do zapłaty. Strona powodowa wykazała stosunek prawny, który stał

u podstaw wystawienia i wypełnienia weksła. Tym samym, udowodniono wymagalność kwoty, wskazano na zdarzenia, które uzasadniały i uprawniały powoda do wypełnienia weksła. Natomiast pozwani nie podnieśli skutecznych zarzutów, nie przedstawili żadnego przeciwdowodu, nie zaprzeczali też istnieniu weksła. Zwłaszcza, że to na nich spoczywał obowiązek wykazania stosownymi dowodami okoliczności, które obaliłyby domniemanie istnienia wierzytelności wekslowej i wysokości sumy wekslowej. W tej sprawie pozwani ograniczyli się jedynie do powołania twierdzeń, których w ogóle nie udowodnili. Zgodnie z umową łączącą strony, powód mógł wypełnić weksel in blanco w przypadku nieterminowej spłaty pożyczki, opatrzyć go datą, miejscem płatności i przystąpić do realizacji sumy odpowiadającej zadłużeniu (niespłaconej kwocie pożyczki wraz z odsetkami i innymi należnościami).

Pozwany A. K. podnosił, że jego poręczenie jest nieważne, z uwagi na fakt sprawowania przez niego funkcji członka Rady Nadzorczej (...) w dacie poręczenia weksla. Zarzut pozwanego pozostawał jednak bez znaczenia dla oceny ważności

i skuteczności tego poręczenia. Naruszenie przez pozwanego A. K. zakazu wynikającego z art. 33 ustawy z 05 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo – kredytowych, mogło powodować konflikt interesów, ale nie miało znaczenia dla samego poręczenia. Zakaz ten nie ograniczał umowy poręczenia pozwanego. Ponadto, pozwany mógł ponosić odpowiedzialność z tego tytułu wobec (...). Niemniej jednak odpowiedzialność ta nie była przedmiotem tego postępowania i nie była szerzej omawiana w tym procesie. Już na marginesie należało wskazać, że podzielenie argumentu pozwanego w tym zakresie mogłoby również prowadzić do nadużyć członków organów (...) i unikania przez nich odpowiedzialności za zaciągnięte zobowiązania. Poręczenie wekslowe jest również nieodwołalne i bezwarunkowe. Pozwany A. K. nie mógł zatem żądać ani od powoda, ani od pozwanego J. S. zniszczenia tego poręczenia.

J. S. podnosił natomiast, że osoba trzecia spłaciła część jego długu, że istniały umowy przejęcia długów. Nie przedstawił natomiast żadnego dowodu potwierdzającego tą okoliczność, a zgłoszony przez niego wniosek dowodowy nie był możliwy do przeprowadzenia, z uwagi na niezrozumiałą tezę dowodową. Nie było innego obiektywnego przeciwdowodu do złożonego przez (...) raportu zadłużenia.

Podsumowując. Wszelkie zarzuty pozwanych były bezzasadne i nieudowodnione. Mając to na uwadze, powództwo należało uwzględnić i zasądzić od pozwanego J. S. na rzecz powoda kwotę dochodzoną pozwem. Wobec pozwanego A. K. należało utrzymać w całości wydany 19 września 2016 r. nakaz zapłaty w mocy (art. 496 k.c.). O wysokości odsetek sąd orzekł zgodnie z treścią art. 481 § 2 k.c., przy uwzględnieniu brzmienia tego przepisu do 31 grudnia 2015 r. i od 01 stycznia 2016 r.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c. Pozwani, jako przegrywający proces, zobowiązani byli do solidarnego zwrotu poniesionych przez powoda kosztów, na które składało się wynagrodzenie pełnomocnika w wysokości 14.400,00 zł, wynikające z § 2 pkt 7 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1800) w sprawie opłat za czynności adwokackie wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17,00 zł, a także opłata od pozwu w wysokości 7.119,00 zł. Z uwagi na fakt, że w utrzymanym w całości nakazie zapłaty Sąd orzekł o obowiązku zwrotu przez pozwanego A. K. na rzecz powoda kwoty 10.800,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w wyroku należało zasądzić od niego na rzecz powoda kwotę 3.600,00 zł, stanowiącą różnicę pomiędzy kosztami należnymi, a orzeczonymi już w nakazie.